

EL 1986 ELS VALENCIANS S'HAN GASTAT EN JOCS 266.254 MILIONS

«Money, money...»

Els sociòlegs afirmen que, com més grans són les crisis econòmiques i més ampli el sector de població immers en la pobresa, més grans són també les quantitats invertides pels ciutadans per tal de modificar el seu estatus social.

A. Robles

La fugida cap a la incertesa que el joc produeix proporciona addicció, repetició de l'acte i esperança davant cada nova aposta, que se suposa definitiva. Hem de reconèixer que la passió pel joc és la persecució immediata d'un somni, cíclic per essència i obsessiu. Molts s'espantaran davant les estadístiques esbalaïdores que produeix aquesta passió. El 1986 cada un dels ciutadans de la ciutat de València es va gastar 66.720 pessetes en tot tipus de jocs. Aquesta quantitat supera en

4.000 pessetes la mitjana estatal en el mateix període de temps.

En total, les recaptacions obtingudes al País Valencià gràcies als casinos, bingos, màquines recreatives, loteria, loto, travesses, QH i ONCE durant 1986 suposen 266.254 milions de pessetes corrents, 52.000 milions més del que representa el pressupost fixat per la Generalitat per al present exercici.

Tot i que els impostos que graven els jocs són alts —en el cas del bingo arriben al 25 per cent de la facturació—, els beneficis de les empreses del sector, per bé que fluctuen i en alguns casos fins i tot decauen, continuen sent molt

elevats. Prou alts perquè cap societat explotadora no haja presentat, fins ara, expedient de crisi, segons reconeix per a EL TEMPS, Rafael Torres, president de la Comissió Tècnica del Joc, organisme adscrit a la Conselleria d'Hisenda.

Els partits ja estudien la futura Llei del Joc

El País Valencià assumeix, gràcies a l'Estatut d'Autonomia, competències exclusives sobre casinos, jocs i apostes, amb l'excepció de les apostes mútues esportivo-benèfiques. En un primer moment, aquestes transferències van ser assumides per l'actualment extinta Conselleria de Governació. Després de l'eixida de Felipe Guardiola del Consell, aquestes competències deixen de ser un problema governatiu i passen a dependre de la Conselleria d'Economia i Hisenda.

Han passat dos anys i el joc continua sense una llei que el regule, de la mateixa manera que encara no hi ha cap llei a nivell estatal sobre la matèria. Fins ara, l'administració autòno-

ma sembla haver encertat en la redacció d'un decret sobre fiances que obliga totes les empreses a disposar d'una quantitat real de diners en relació al volum d'activitat. Aquest decret afecta només màquines escurabutxaques i bingos. Quant a màquines amb premi, l'actuació de la Generalitat s'ha limitat a complementar la pobra legislació que sobre el joc té l'administració central i a redactar dues lleis. La primera, del 23 de febrer de 1985, imposava un recàrrec del 10 per cent sobre la taxa estatal per tal de «pal·liar els danys catastròfics produïts per les gelades». La segona, de 27 de novembre de 1985, considera la conveniència de prorrogar aquest recàrrec.

Tenint en compte les taxes produïdes per les diferents empreses dels jocs, la quantitat final arriba als 19.000 milions de pessetes, el 9 per cent del volum global que mou el govern valencià. La urgència per regular aquest sector farà que d'ací a poques setmanes —encara no hi ha data fixada— comence a discutir-se a les Corts valen-

Totals jugats i composició en milions de pessetes corrents						
Joc	Any 81	82	83	84	85	86
Casinos	10.945	8.969	9.325	9.851	11.699	12.592
Bingos	38.980	40.127	44.921	49.863	48.161	55.822
Màq. recreat.	108.100	103.670	109.889	116.484	121.142	123.527
Loteria	29.474	32.013	34.321	36.538	41.658	44.518
Loto	—	—	—	—	938	8.035
Travesses	5.088	5.487	6.268	6.479	6.218	4.134
Q-H	—	—	—	377	323	196
Once	—	—	—	12.202	14.063	17.430
Total	192.587	190.266	204.724	231.794	244.202	266.254

Totals jugats i composició en milions de pessetes constants						
Joc	Any 81	82	83	84	85	86
Casinos	8.255	5.920	5.490	5.211	5.708	5.629
Bingos	29.293	26.484	26.448	26.378	23.498	24.953
Màq. recreat.	81.237	68.422	64.697	61.620	59.105	55.217
Loteria	22.150	21.129	20.206	19.329	20.325	19.900
Loto	—	—	—	—	458	3.592
Travesses	3.824	3.621	3.690	3.429	3.034	1.848
Q-H	—	—	—	199	158	88
Once	—	—	—	6.455	6.861	7.791
Total	144.729	125.576	120.531	122.619	119.147	119.018

cianes la Llei del Joc. Potser la part més interessant del text és la referida al règim sancionador. Es preveuen, segons el text de l'avantprojecte, tres tipus de faltes: molt greus, greus i lleus. Els responsables de les infraccions podran ser tant persones físiques com jurídiques i, cas que les infraccions foren comeses pel personal que treballa en els establiments dedicats als jocs, se'n consideraran també responsables les persones o entitats per a les quals treballen.

Les sancions molt greus, com ara la manipulació dels jocs en perjudici dels participants, la falta d'autorització administrativa o la concessió de préstecs als jugadors, seran sancionades pel conseller d'Economia amb 100 milions.

Les màquines recreatives perden mercat

El sector de l'automàtic —amb 7.000 treballadors— és el que més altes cotes de facturació assoleix en el mercat del joc. En pessetes corrents, la xifra recaptada al País Valencià durant l'any 86 és de 123.000 milions. Això no obstant, si comparem els totals jugats en pessetes constants el 1981 —81.237 milions— i els recaptats el 1986 —55.217—, detectem un descens de 26.000 milions. Aquest decaïment coincideix amb la puja de les recaptacions obtingudes en altres modalitats

de joc: la Loteria Nacional i l'ONCE. Aquesta situació està motivant una gran preocupació en el sector, més si és possible al País Valencià, on la posada en marxa de la Loto-ràpid pot agreujar encara més la crisi de l'automàtic.

De moment, la Delegació a Valèn-

Miguel Mazón, president de la Comissió Tècnica del Joc, de la Conselleria d'Economia.

cia de l'Associació Nacional d'Empresaris de Màquines recreatives (Andemar), pressiona l'administració perquè prohibesca la futura venda de butlletes de la loto valenciana als bars. La posició és comprensible si es té en compte que són els bars els principals punts d'ubicació de les màquines automàtiques.

Segons José Luis Torres, secretari general tècnic d'Andemar-València, «el nombre total d'empreses del sector que operen al país és 1.494, 356 de les quals estan situades a Alacant, 124 a Castelló i 1.014 a València. Només unes 764 del total estan en actiu. Si atenem el volum, el 75 per cent d'aquestes firmes són petites empreses, el 12 per cent, empreses mitjanes i l'1,20 percent grans consorcis».

Les últimes dades facilitades per les cambres de Comerç d'Alacant, Castelló i València indiquen que els locals d'hoteleria habilitats per a la instal·lació de màquines recreatives amb premi és de 16.836. Si tenim en compte que en tot el territori hi ha aproximadament 33.000 màquines del tipus «B» i 17.000 del tipus «A», el grau de saturació és evident. La divisió de les màquines es fa d'acord amb un règim jurídic que reconeix tres categories. Les del tipus «A» no ofereixen al jugador benefici econòmic, les «B» proporcionen a l'usuari premis d'un valor no superior en 20 vegades al fixat pel preu de la partida. Finalment, les recreatives de tipus «C» ofereixen, a canvi del preu d'una partida, un premi fins a 400 vegades superior a aquesta.

En aquest sentit, l'avantprojecte de «Llei del Joc de la Comunitat Valenciana» preveu en l'article 9 que «podran autoritzar-se màquines progressives de tipus «C» amb un premi màxim que no podrà ultrapassar 10.000 voltes el valor de l'aposta». Les màquines del tipus «C» estan en bingos i casinos, les del tipus «B» en salons de joc i les «A» en els anomenats «salons recreatius».

La xifra de recaptació mitjana bruta anual d'una màquina del tipus «A» oscil·la entre les 160.000 pessetes i les 180.000. L'establiment d'hoteleria on s'instal·len percep el 50 per cent i, per tant, per a l'empresa asseguradora, pendent de deduir-ne despeses, queden de 60.000 a 90.000 pessetes per màquina. Les recreatives de tipus «B» obtenen una recaptació bruta anual de 750.000 pessetes, de les quals l'empresa operadora, després de deduir-ne despeses, en rep 375.000.

Segons José Luis Torres, «la instal·lació de màquines il·legals assoleix nivells molt baixos, entre el 2 i el 4 per cent a València. Aquesta xifra augmenta fins al 20 per cent a mesura que s'investiguin alguns locals de temporada» —bars instal·lats a la platja o a la muntanya, amb una gran afluència de públic. Els ingressos d'aquestes màquines, com que no estan subjectes a cap tipus de fiscalitat, són fabulosos.

En bingo, davant dels valencians només hi ha Madrid.

¡Bingo, bingo!

Hi ha qui pateix i alhora gaudeix la seua afició pel bingo. Diu la premsa del cor que qui en sap, d'això, i molt, és Lola Flores. Afortunadament per a ella, no és l'únic cas de binguisme. El morb del joc rau, com tot aficionat

sap, a cantar davant el públic congregat a la sala, el celebrat «¡Bingo!». Per als jugadors, aquest moment és sagrat.

El públic dels bingos és d'allò més variat i abunda, sobretot, en senyores. No és que siga un joc femení, sinó que l'horari d'obertura de les sales els permet temptar la sort amb certa facilitat a primeres hores del vespre. Senyores i senyors es van deixar a les sales de bingo el 1986 55.822 milions de pessetes corrents. Aquesta xifra, el 17 per cent del total jugat en l'estat, converteixen el País Valencià en la segona comunitat autònoma més jugadora, després de la de Madrid, amb un 23 per cent, i per davant de Catalunya i Andalusia —nacionalitat que no supera en tot el seu territori la quantitat de bingos ubicats a València capital. El total de bingos actius al País Valencià és de 107. Tenen una capacitat total de 28.882, donen feina directa a més de 4.500 persones i indirectament a unes altres 500.

Des de 1979, data en què es va legalitzar aquest joc, 1985 ha estat l'únic any que les vendes van baixar respecte a l'exercici precedent i s'ha registrat un descens d'ingressos de 1.702 milions de pessetes. Únicament a Alacant han

El Joc de les màquines recreatives

José A. Torres*

Dels quatre agents que intervenen en l'activitat de les màquines recreatives (fabricants, empreses operadores, titulars dels locals i jugadors), centrem la nostra atenció en les anomenades empreses operadores, és a dir, les empreses titulars de les màquines, i en l'activitat que desenvolupen.

Així, començarem per assenyalar que la seua activitat consisteix en la instal·lació de les màquines en els establiments autoritzats (bar, bingos i salons), i encarregar-se'n del manteniment i l'assistència tècnica.

Generalment, la titularitat de les màquines i dels locals no recau en la mateixa persona, cosa que origina qualsevol de les relacions jurídiques, admeses en Dret, entre tots dos titulars en ordre a l'explotació de les màquines. Aquesta relació sol ser origen de nombrosos conflictes: permanència de les màquines, percentatge de participació, pagament d'impostos, etc.

L'activitat d'aquestes empreses es-

tà intervinguda per l'administració autònoma valenciana, que té assumides les competències exclusives en matèria de jocs. Aquesta intervenció significa que tots els elements que envolten l'activitat, i l'activitat en si, estan subjectes a autorització prèvia i a un control rigorós per part de l'administració. D'aquesta manera, la burocràcia, com a resultat de la intervenció, esdevé un dels principals problemes del sector.

D'altra banda, cal fer esment de les quantioses inversions que les empreses operadores es veuen obligades a afrontar adquisicions de màquines, ja que els models han de reciclar-se per períodes d'un o tres anys, en funció dels locals, per la lògica obsolescència.

Com a aspecte fiscal, cal destacar que, contràriament al que passa en altres jocs, en aquesta activitat, com que el preu de la partida està limitat per la reglamentació vigent, la càrrega fiscal sobre el joc en si no és re-

augmentat les explotacions en 98 milions de pessetes, València va perdre 1.500 milions i, Castelló, 300. Segons fonts del sector, «les causes d'aquesta contracció de vendes cal buscar-les en l'augment de l'oferta, la implantació de noves modalitats d'atzar i els efectes negatius aconseguits pel cartó doble».

El 1986, les recaptacions, quant a 1985, van variar i es va produir una puja de 7.661 milions. L'aprovació del cartó de 200 pessetes i l'entrega del Bingo acumulatiu (premi que es percep en obtenir el premi del bingo en nombre doble, segons l'ordre d'extracció, i que no ha de ser superior al màxim autoritzat d'acord amb una escala ja establerta) són els factors que han contribuït a la reactivació d'aquest tipus de sort.

Significativament, el joc del bingo és un dels que més premis reparteix al País Valencià. De cada cent pessetes jugades, 66,2 retornen als jugadors. De la resta, una mica menys de 24 pessetes van a parar a la hisenda autonòmica —la taxa fiscal és del 20 per cent i l'impost sobre el bingo, del 3,80 per cent, i unes 10 pessetes es consideren ingressos bruts dels empresaris.

percutible al jugador i, en conseqüència, esdevé una despesa més per a l'empresa.

No podem finalitzar sense referir-nos a la pròxima Llei del Joc, llei que, si per a l'estat és una autèntica assignatura pendent, per a l'empresariat és una verdadera ambició. Des de l'agrupació empresarial que represente se n'ha reivindicat un sens fi de vegades la promulgació immediata, a fi que els empresaris del sector obtinguen el reconeixement polític a les seues inversions, dotant-los de la seguretat jurídica mínima que es confereix a qualsevol altra activitat per infructuosa que siga.

Creiem fermament que una Llei de Joc acabarà amb el desordre i la competència deslleial que el joc il·legal exerceix sobre el legalitzat i que atorgarà al jugador les garanties de transparència que necessita.

Per això, hem de congratular-nos per l'actitud del govern valencià de dur a les Corts l'avantprojecte sobre la Llei de Joc, cosa que equipara els empresaris valencians del sector amb els gallecs, andalusos, canaris, bascos i catalans. Val més tard que mai. □

** Secretari general tècnic d'Andemar-Pais Valencià*

Loteria Nacional i Loto-ràpid

L'anomenada Loteria Nacional ocupa el tercer bloc en l'índex de les recaptacions per jocs. Exactament, la xifra que van jugar els valencians durant 1986 superarà els 44.518 milions. L'ONCE, encara sense la cuponada, va recollir durant el mateix any 17.430 milions, quantitat que es preveu que serà superada el 1987 a causa de la forta campanya publicitària mampresa per l'entitat i els nous premis que donen els cupons. La Loto, o Loteria Primitiva,

Màquines escurabutxaques: 1.494 empreses valencianes.

va arribar a facturar 8.035 milions, les travesses, 4.134 i, la QH, 196. Aquest últim joc, considerat de caràcter temporal —amb una forta puja i un descens molt intens— no ha acomplert les expectatives que durant un cert temps va aixecar.

Tots aquests jocs seran els que hagen de patir la competència de l'entrada en funcionament de la Loto-ràpid valenciana. Rafael Torres, secretari general tècnic de la Conselleria d'Economia i Hisenda, assegura: «La Loto-ràpid serà tot un èxit quan aparega. Després n'hi haurà un descens i haurérem d'esperar dos o tres anys per comprovar-ne l'evolució i l'assentament real. No puc dir xifres previstes de recaptació, perquè serien una fallàcia».

Quant a la Loto-autonòmica, l'única cosa que diu l'avant-projecte de llei és que «l'organització dels jocs mitjançant butlletes correspondrà a la Generalitat valenciana, l'explotació podrà dur-se a terme directament o amb l'ajuda d'una o diverses empreses públiques o privades. En qualsevol cas, l'explotació per part d'una empresa privada requerirà el concurs previ i una convocatòria a tal fi».

Els casinos: luxe, però menys

La imatge real de luxe i sofisticació dels casinos, que tant el cine com la literatura han donat al llarg dels anys, és avui, llevat d'alguns cas concret, una cosa perduda. Els riscos menyspreen l'ostentació, i les grans fortunes són cada punt més escasses. La línia de recaptacions observada en els darrers anys per aquestes velles institucions del joc és descendent: de 8.255 milions facturats el 1981 es passa a 5.629 el 1986.

Els únics casinos existents al País Valencià són els de Monte Picayo, situat a pocs quilòmetres de València i el Costa Blanca, a la Vila Joiosa. El primer recull fonamentalment el turisme ric que tria Castelló com a lloc de vacances i la burgesia benestant valenciana. El Costa Blanca rep unes 200.000 visites a l'any. La major part, i fent honor al caràcter turístic d'aquestes comarques, es fan durant els mesos d'estiu. Durant el mes d'agost passat s'hi han comptabilitzat 30.000 visites.

Tal com explica el cap de promoció d'aquest casino, Isidro López de la Llave, «l'ambient elitista que imperava avans als casinos ja no existeix avui dia. Quasi tots els nostres clients pertanyen a una classe mitjana acomodada, i, la veritat, funcionen bastant bé».

«La mitjana de despesa diària, si parlem d'una bona jornada, no baixa de les 8.000 pessetes per persona. Entre els diferents jocs, la ruleta continua mantenint-se com la reina de la sala. El punt i banca —tot i no oferir premis tan brillants— té també un gran nombre de fans. Les dones, però, s'inclinen per les màquines i les cartes, i els homes per la ruleta i per altres jocs de més risc». □